

RAMIÈRE

70; H. de Gensac, *Catholicisme* XII 473-474; Polgár III 3, 40-42; H. de Gensac, P. Duclos, *DHCJ* 3286.

Andrzej Paweł Bieś

RAMÍREZ SANTIAGO MARIA OP, ur. 25 VII 1891 w Samiano k. Miranda de Ebro, zm. 18 XII 1967 w Salamance, filozof, teolog.

W 1908-11 studiował filozofię w seminarium duch. w Logrono; 1911 wstąpił do zakonu, nast. studiował na Angelicum, gdzie wykładał filozofię (1917-20); 1916 przyjął święcenia kapł.; 1920-23 prowadził wykłady z teologii w klasztorze San Esteban w Salamance; 1923-45 wykładał teologię mor. na uniw. we Fryburgu Szwajc.; 1945 został dyr. Instituto de Filosofía „Luis Vives” w Madrycie; 1947-65 pełnił funkcję regensa studium gen. w Salamance, był także pierwszym dyr. wydziału teol.; 1960 został członkiem centr. komisji przygotowawczej Soboru Wat. II, a w czasie jego trwania – biegłym komisji teologicznej.

R. był przedstawicielem szkoły tomist.; w pracy nauk. zajmował się gł. filozofią Tomasza z Akwinu (zwł. analizą pojęcia porządku) i opracował obszerne komentarze do jego *Summy teologicznej*; za naczelnny cel filozofii uznał poznanie porządku rzeczywistości i jego przyczyn; podjął polemikę z J. → Maritainem dotyczącą istoty i zadań chrześc. filozofii (m.in. uznawał niezależność etyki od teologii mor.); krytykował także → nową teologię utrzymaną wg niego w nurcie → modernizmu; prowadził polemiki dotyczące filozofii J. → Ortegi y Gasset; uważał, że nie da jej się pogodzić z filozofią chrześc. i stanowi zagrożenie dla wiary i moralności; do gł. prac R. należą m.in.: *De analogia secundum doctrinam aristotelico-thomisticam* (CTom 24(1921) 20-40, 195-214, 337-357, 25(1922) 17-38), *De certitudine spei christianae* (Sal 1936), *De hominis beatitudine* (I-III, Sal 1942-47), *De auctoritate doctrinali s. Thomae Aquinatis* (Sal 1952), *La filosofía de Ortega y Gasset* (Ba 1958), *La esencia de la esperanza cristiana* (Ma 1960); pośm. jego prace zostały wyd. jako *Edición de las obras completas de Santiago R.* (I-VII, Ma 1970-74, VIII-XII, Sal 1990-99).

F. Pelster, *The Authority of St. Thomas in Catholic Schools and the Sacred Sciences*, *FStud* 13(1953) z. 4, 1-26; V. Rodríguez, *Santiago R. Dulanto, O.P. En el centenario de su nacimiento (1891-1991)*, *CTom* 118(1991) 213-270; D. Berger, *BBKL* XXI 1229-1233.

Daniel Capala

RAMSAY WILLIAM MITCHELL, ur. 15 III 1851 w Glasgow, zm. 20 IV 1939 w Bournemouth, archeolog, historyk i bibliista.

Studiował nauki human. w Aberdeen, klasykę w St. John's College w Oksfordzie i sanskryt w Getyndze; 1880 przebywał na wyprawie badawczej w Grecji; nast. 2 lata spędził, odwiedzając stanowiska archeol. w Turcji; stał się specjalistą w dziedzinie podróży Pawła Apostoła (*St. Paul the Traveller and the Roman Citizen*, Lo 1895, 1942¹⁹) i wczesnego Kościoła na terenie Azji Mn. (*The Church of the Roman Empire before A.D. 170*, NY 1893, GrR 1979⁵; *The Cities and Bishoprics of Phrygia I-II*, Ox 1895-97, NY 1975; *The Letters to the Seven Churches*, Lo 1904, Peabody 1994; *The Thousand and One Churches*, Lo 1909, Ph 2008; z G.L. Bell); 1885-86 kierował katedrą archeologii klasycznej w Oksfordzie, a 1886-1911 był prof. uniwersytetu w Aberdeen. R. znany jest z dokonań w zakresie geografii hist. i topografii półwyspu małoazjat. (*The Historical Geography of Asia Minor*, Lo 1890, 2003; *Impressions of Turkey*, Lo 1897; *Studies in the History and Art of the Eastern Provinces of the Roman Empire*, Aberdeen 1906); jest też autorem licznych monografii z zakresu archeologii i bibliistyki; wiele jego artykułów wykorzystano w *Encyclopaedia Britannica* i *Dictionary of the Bible* (pod red. J. Hastingsa).

Anatolian Studies, Meh 1923; J. Schmid, *LThK* VIII (1963²) 986 (bibliogr.).

Krzysztof Mielcarek

RAMSBURY, Ramsbiria (pd. Anglia), biskupstwo hist. w metropolii Canterbury, istniejące od 909; 1058 jego teryto-

rium zostało włączone do diec. Sherborne, a 1078 do Salisbury; spośród 10 znanych bpów R. 3 zostało abpami Canterbury; obecnie bpstwo tytularne.

Handbook of British Chronology, Lo 1939, 1961², 247; AnPont 2010.

Maciej Dudek

RAMSEY ARTHUR MICHAEL, ur. 10 XI 1913 w Cambridge, zm. 23 IV 1988 w Oksfordzie, anglik. abp Canterbury i prymas Anglii.

Wychował się w rodzinie uczestniczącej w ruchu → nonkonformistów; po studiach w Cambridge został 1929 ordynowany w Church of England; 1940-50 był kanonikiem i prof. w Durham, 1951-52 prof. w Cambridge; 1952-56 sprawował urząd bpa Durham, 1956-60 prymasa Anglii i abpa Yorku, a 1961-74 abpa Canterbury; 1961-68 pełnił funkcję jednego z prezydentów → Ekumenicznej Rady Kościołów; odegrał znaczną rolę zwł. na → Delhijskim Zgromadzeniu Ogólnym Ekumenicznej Rady Kościołów; 1974 uzyskał godność barona (Life Peer); otrzymał wiele godności kośc. i państw. (członek honor. Magdalen College i Selwyn College w Cambridge, Merton College, Keble College i St. Cross College w Oksfordzie oraz British Academy, członek zarządu British Museum) oraz doktoratów h.c. (m.in. w Edynburgu, Londynie, Manchesterze, Oksfordzie).

R. jako przedstawiciel → High Church był promotorem międzykości. dialogu ekum. oraz zwolennikiem polit. zaangażowania Kościołów; należał do organizatorów Anglican Lambeth Conference (1958); pogłębiając kontakty ekum. z prawosławiem, 1961 złożył wizytę patriarche ekum. → Atenagorasowi I; w Anglii gościł patriarchę moskiewskiego Aleksęgo II; spotykał się z kard. A. → Beą, a 1966 złożył w Watykanie wizytę pap. → Pawłowi VI; rozwijał także dialog teol. z metodystami.

Do najważniejszych dzieł R. należą: *The Gospel and the Catholic Church* (Lo 1936, Peabody 2009), *The Resurrection of Christ* (Lo 1944, 1961), *The Glory of God and the Transfiguration of Christ* (Lo 1949, 1967), *The Authority of the Bible* (Lo 1962), *The Christian Priest Today* (Lo 1972, 2009), *Holy Spirit* (Lo 1977, Tor 1992) i *Be Still and Know. A Study in the Life of Prayer* (Lo 1982); jego wykłady, podejmujące często kwestie kontrowersyjne, ukazały się samodzielnie, m.in.: *Constantinople and Canterbury* (Lo 1962), *Conversations between the Church of England and the Methodist Church* (We 1963), *Beyond Religion?* (Lo 1964), oraz w zbiorach: *Durham Essays and Addresses* (Lo 1956), *Canterbury Essays and Addresses* (Lo 1964) i *Canterbury Pilgrim* (Lo 1974).

J.B. Simpson, *The Hundredth Archbishop of Canterbury*, NY 1962; W. Müller-Römhöld, *ÖKL* 1011-1012; O. Chadwick, *Michael R. A Life*, Ox 1990, Lo 1998; M. De-la-Noy, *Michael R. A Portrait*, Lo 1990; M. Greschat, *EKLn* V 505; J. Bosch Navarro, *Diccionario de ecumenismo*, Navarra 1998 (*Ekumenizm. Mały słownik*, Wwa 2007, 268); G. Carter, *RGG* VII (2004⁴) 34; C.P. Thiede, *LThK* VIII (2006) 824.

Stanisław Józef Koza

RAMUS PETRUS, Pierre de la Ramée, ur. 1515 w Cuts (dep. Oise), zm. 26 VIII 1572 w Paryżu, filozof, logik.

W 1527 został uczniem Collège de Navarre w Paryżu; 1536 uzyskał tytuł magistra; początkowo uczył w Collège du Mans, nast. w Collège de l'Ave Maria; pod wpływem oskarżeń o hereetyckie podważanie podstaw filozofii 1544 Franciszek I wydał dekret zakazujący mu nauczania; R. opuścił wówczas Paryż i zajął się matematyką; ponownie zaczął nauczać oraz publikować 1547, gdy Henryk II anulował zakaz; 1551 objął funkcję prof. filozofii i wymowy w Collège de France; 1561 przeszedł na protestantyzm; zginął w czasie → Bartłomieja świętego nocy. Do gł. prac R. należą m.in.: *Aristotelicae animadversiones. Dialecticae institutiones* (P 1543), *Rhetoricae distinctiones in Quintilianum* (P 1549), *Dialectique* (P 1555), *Dialecticae libri duo* (P 1556), *Scholae in liberales artes* (Bas 1569, Hi 1970), *Commentariorum de religione christiana* (P 1576); współcz. dzieła R. zostały wyd. m.in. jako *Quod sit unica doctrinae*